

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/287/2015
Identifikačné číslo spisu:	8205206281
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8205206281.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu BARDBYT, s. r. o., so sídlom v Bardejove, Moyzesova 7, zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Stašákom, so sídlom v Bardejove, Andraščíkova 3, proti žalovanému SPRABYT, s. r. o., so sídlom v Bardejove, Hurbanova 18, zastúpenému advokátom JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 1, o určenie správcu (pôvodne o splnenie povinnosti vyplývajúcej z osobitného zákona), vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1C 362/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. decembra 2014 sp. zn. 16Co 187/2013, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. decembra 2014 sp. zn. 16Co 187/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobca sa podanou žalobou na Okresnom súde Bardejov (ďalej aj „súd prvého stupňa“) dňa 25. novembra 2005 (sp. zn. 1Cb 315/2005) domáhal odovzdania písomných dokladov súvisiacich so správou domu v zmysle petitu žalobného návrhu s tým, že táto vec sp. zn. 1Cb 315/2005 na námietku zákonnej sudkyne (nejde o právnu vec upravovanú predpismi obchodného práva) bola prevedená do registra „C“ a ďalej vedená pod sp. zn. 1C 362/2005. Súd na návrh žalobcu niekoľkokrát pripustil zmenu petitu a napokon dňa 30. decembra 2009 (č. l. 597-598) vyhlásil medzitýmny rozsudok tak, že žalobný nárok žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému previesť na účet žalobcu zostatok fondu prevádzky, údržby a opráv bytového domu K/4, S. XX, W., je čo do základu opodstatnený. Žalobný nárok žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému, previesť na účet žalobcu zostatok z úhrad za plnenie bytového domu K/4, S. XX, W., je čo do základu opodstatnený. Žalobný nárok žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému odovzdať žalobcovi odpočty fakturačných meradiel, t. j. elektriny, tepla, teplej vody, studenej vody bytového domu K/4, S. XX, W., nie je čo do základu opodstatnený. Tiež vo výroku uviedol, že konečným rozhodnutím po právoplatnosti tohoto rozsudku ustáli výšku jednotlivých nárokov a rozhodne aj o trovách konania. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 10. marca 2010, č. k. 10Co 9/2010-647 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením č. k. 1C 362/2005-637 zo dňa 10. februára 2010 v jeho napadnutej časti vo veci samej, v ktorej boli nároky žalobcu uznané čo do základu za opodstatnené. Na dovolanie žalovaného zo

dňa 29. apríla 2010 proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. marca 2010 č. k. 10Co 9/2010 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30. novembra 2010, sp. zn. 2 Cdo 176/2010 tak, že dovolanie odmietol.

Po vrátení spisu z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Okresný súd Bardejov uznesením zo dňa 16. februára 2012, č. k. 1C 362/2005-733, rozhodol tak, že prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bardejov pod spisovou značkou 4C 125/2010. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 19. októbra 2012, č. k. 4Co 412/2012-749 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil.

Okresný súd Bardejov na pojednávaní dňa 20. mája 2013 na návrh žalobcu pripustil zmenu žalobného návrhu zo žaloby o splnenie povinnosti na žalobu určovaciu a rozsudkom zo dňa 20. mája 2013, č. k. 1C 362/2005-829, rozhodol tak, že žalobca je správcom bytového domu na ul. V. XXX/XX v W., zapísaného Správou katastra v W. v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX, k. ú. W., a to s účinnosťou od 1.1.2005. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Konanie o uloženie povinnosti žalovanému previesť zostatok finančných prostriedkov z účtu vedenom vo VÚB a. s. č. XXXXXXXXXX/XXXX na účet žalobcu č. XXXXXXXXXX/XXXX vedený v Prima banke a. s. zastavil.

Svoje rozhodnutie v určovacom výroku odôvodnil tým, že dňa 26. apríla 2004 bola v bytovom dome K/4 na ul. V. XX v W. (ďalej len „bytový dom“), uskutočnená schôdza vlastníkov bytov a nebytových priestorov bytového domu, ktorá bola uznášania schopná a prijala uznesenie, ktorým schválila výpoveď zmluvy o výkone správy uzavretej so žalovaným, zároveň schválila za nového správcu žalobcu. Mal za preukázané, že výpovedná lehota začala plynúť 1. júla 2004, t. j. prvým dňom mesiaca, ktorý bezprostredne nasledoval po mesiaci, v ktorom bola výpoveď doručená, ku ktorému doručeniu došlo dňa 29. júna 2004 a uplynula dňa 31. decembra 2004. Žalovaný napriek týmto skutočnostiam písomné materiály týkajúce sa správy bytového domu, vlastníkom ani novému správcovi neodovzdal a listom zo dňa 10. decembra 2004 oznámil domovým dôverníkom bytového domu, že niektorí vlastníci bytov svoj súhlas s výpoveďou zmluvy odvolali, a preto žalovaný pokračuje vo výkone správy. Žalobca na to reagoval výzvou zo dňa 29. marca 2005 a predžalobnou upomienkou, v ktorej neakceptoval tvrdenia žalovaného o neplatnosti, resp. odvolaní výpovede a požadoval odovzdanie písomnej agendy a prevedenie zostatku majetku bytového domu. Súd prvého stupňa dospel k záveru s použitím § 8a ods. 1, ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z., že žalobca je bez akýchkoľvek pochybností správcom bytového domu na základe platne uzavretej zmluvy o výkone správy zo dňa 17. decembra 2004, ktorá ku dňu vyhlásenia rozsudku nebola vypovedaná a ani nijak inak nezanikla. Žalovaný mal v zmysle § 8a ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. účinnému k 31. decembru 2004 tridsať (30) dní pred skončením svojej činnosti, najneskôr v deň skončenia svojej činnosti, previesť zostatok majetku vlastníkov bytov a nebytových priestorov bytového domu na účtoch v banke na účty nového správcu alebo spoločenstva, v tomto prípade na účet správcu, ktorým je žalobca, pretože vlastníci nevytvorili spoločenstvo. Táto 30 dňová lehota skončila 31. decembra 2004, kedy mal žalovaný najneskôr splniť túto svoju povinnosť. Uvedené nároky boli predmetom tohto konania do okamihu zmeny žalobného návrhu na pojednávaní dňa 20. mája 2013. Aj mimo rámec toho súd prvého stupňa uviedol, že žalovaný mal splniť tieto povinnosti k 1. januáru 2005, pričom následne by nedošlo k tomuto konaniu, ale ani k ďalším konaniam, ktoré sú vedené na tom istom okresnom súde, predmetom ktorých sú peňažné nároky žalovaného titulom správcu bytového domu, ktoré si uplatňuje voči vlastníkom za rôzne obdobia od 1. januára 2005 doteraz, pretože si neplnia svoju povinnosť uhrádzať svojmu správcovi príslušné poplatky a plnenia tvrdiac, že on je správcom a naopak, niektorí vlastníci plnia žalovanému to, čo by mali plniť žalobcovi, pretože len s ním sú v právnom vzťahu, a preto žalobca požaduje tieto plnenia od týchto vlastníkov. Súd prvého stupňa konštatoval, že uvedenému sa dalo predísť, pokiaľ by žalovaný rešpektoval vôľu vlastníkov prijatú na schôdzi dňa 24. júna 2004. Súd prvého stupňa v konaní posúdil ako predbežnú otázku otázku neplatnosti výsledkov schôdze konanej dňa 8. júna 2010, na ktorej jedným z uznesení bol žalobca odvolaný ako správca bytového domu, pričom dôvodom jej neplatnosti bolo nesplnenie všetkých zákonných predpokladov na jej zvolanie a následne na platné prijatie jednotlivých uznesení, pretože zvolávatelia neprizvali na túto schôdzu jedného z vlastníkov bytov, a to Mesto Bardejov, čo priamo potvrdil svedok C. Q., ktorý bol jedným zo zvolávateľov schôdze. Následná schôdza vlastníkov

bytov a nebytových priestorov bytového domu konaná dňa 27. júna 2011, na ktorej boli zrušené uznesenia zo schôdze zo dňa 8. júna 2010, nemala právny význam, pretože nie je možné zrušiť neplatné uznesenia. Ani výsledky tejto schôdze vlastníkov (aj keď vo svojom obsahu potvrdili žalobcu ako správcu bytového domu) nezmenili nič na závere súdu prvého stupňa, že žalobca je od 1. januára 2005 správcou bytového domu. V otázke naliehavého právneho záujmu súd prvého stupňa mal za to, že bez určenia, že správcou bytového domu je žalobca, bude postavenie žalobcu, ako i postavenie jednotlivých vlastníkov bytov neisté. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 150 ods. 1 O. s. p. a za dôvod hodný osobitného zreteľa považoval niekoľkokrát vykonané zmeny žalobného návrhu, pričom ak by bol naposledy zmenený návrh žalobca podal od samého začiatku, nemuselo byť predmetom konania tak rozsiahle dokazovanie.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 16Co 187/2013 zo dňa 18. decembra 2014 rozsudok súdu prvého stupňa s poukazom na § 6 ods. 1 a 3, § 7c ods. 8 písm. j/, § 8a ods. 1 a 3 zákona č. 182/1993 Z. z. v platnom znení zmenil tak, že návrh žalobcu na určenie, že je správcou bytového domu s účinnosťou od 1. januára 2005 zamietol a súčasne uložil žalovanému povinnosť nahradiť trovy celého konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na strane žalobcu absentuje naliehavý právny záujem na podaní predmetnej žaloby v posledne pripustenom znení, ktorej absencia spočíva predovšetkým v tom, že nie všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov uzavreli zmluvu o výkone správy (napr. Mesto Bardejov), a teda ak nie sú žalovaní vlastníci bytov a nebytových priestorov, ktorí zmluvu o výkone správy so žalobcom neuzavreli, potom by rozsudok v tejto veci takých vlastníkov nezaväzoval, a to ani za predpokladu vyhovenia uplatneného návrhu. Podľa odvolacieho súdu s akcentom na § 6 zákona č. 182/1993 Z. z., ak sa žalobca domnieva, že je správcou bytového domu, potom takúto žalobu musí podať proti všetkým tým, ktorí s ním ako správcou túto zmluvu o výkone neuzavreli. Odvolací súd bol toho názoru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, ak návrhu žalobcu vyhovel, preto zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a návrh žalobcu z dôvodu absencie pasívnej legitimácie žalovaného zamietol.

Proti rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 16Co/187/2013 zo dňa 18. decembra 2014 v celom rozsahu (proti všetkým jeho výrokom) podal žalobca dovolanie z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O. s. p., pričom akcentoval najmä nesprávne právne posúdenie odvolacieho rozsudku v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.. Navrhol alternatívne, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobca je správcou bytového domu, a to s účinnosťou od 1. januára 2005 alebo rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil späť na ďalšie konanie. Nesprávnosť prvého výroku rozsudku odvolacieho súdu vidí v nesprávnom právnom posúdení, konkrétne v nesprávnej aplikácii a výklade ustanovení O. s. p. a zákona č. 182/1993 Z. z. S poukazom na § 8a zák. číslo 182/1993 Z. z. v znení k 17. decembru 2004 má za to, že zmluva o výkone správy so žalobcom zo dňa 17. decembra 2004 je platná, nebola žiadnym spôsobom do dnešného dňa účastníkmi zmluvy skončená, a teda žalobca je jednoznačne správcou bytového domu. Poukázal aj na právoplatné rozsudky súdov, ktorými bolo rozhodnuté, že správcou bytového domu je žalobca. Osobitne na právne závery medzitýmneho rozsudku sp. zn. 1C 362/2005 potvrdeného rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 10Co 9/2010 z 10. marca 2010, ktorými bolo rozhodnuté o predbežnej otázke, že schôdza vlastníkov bytov konaná 24. júna 2004 a jej uznesenia vlastníkov bytov sú platné, platná je výpoveď zmluvy o výkone správy daná žalovanému a platná je zmluva o výkone správy zo dňa 17. decembra 2004. Tiež poukázal, že ustanovenia § 7c ods. 8 písm. j/ zákona č. 182/1993 Z. z. uvedené v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu sa nevzťahujú na správcu bytového domu, ale iba na spoločenstvo vlastníkov bytov. Ďalej poukázal na povinnosti správcu bytového domu v zmysle § 8b ods. 1, ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. a § 9 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z., podľa ktorého právne úkony týkajúce sa domu zaväzujú všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov domu. Dovolateľ považoval za nesprávne právne posúdenie v rozsudku odvolacieho súdu, že žalobca, ak je správcou, musí podať žalobu proti všetkým tým, ktorí s ním ako správcou zmluvu o výkone správy neuzavreli a posúdenie, že na strane žalovaného absentuje v tomto konaní pasívna legitimácia a na strane žalobcu naliehavý právny záujem. Podľa neho žalobca v tomto spore koná v záujme všetkých vlastníkov voči žalovanému, ktorý si nesplnil povinnosti v zmysle § 8a ods. 2 zák. č. 182/1993 Z. z. Vzhľadom na osobitosti právnej úpravy zákona č. 182/1993 Z. z., a to, že na správu domu môže byť uzavretá zmluva len s jedným správcou podľa § 6 ods. 3 zákona č.

182/1993 Z. z. a že bytový dom nemôže zostať bez správcu alebo spoločenstva vlastníkov bytov podľa § 8a ods. 8 zákona č. 182/1993 Z. z. má žalobca naliehavý právny záujem na určení, že je správcom bytového domu od 1. januára 2005. Bez tohto určenia je žalobcovo právne postavenie neisté, lebo je neustále spochybňované žalovaným, ktorý vedie viacero sporov ako správca. Zároveň banka spravujúca účet s peňažnými prostriedkami bytového domu a dodávateľa médií SIPO požadujú, aby o správcovstve bolo rozhodnuté priamo vo výroku rozsudku súdu. Bez tohto určenia nemôže žalobca ako správca bytového domu vykonávať funkciu správcu riadne a zodpovedne, aj keď má platnú zmluvu o výkone správy bytového domu. Požadované určenie je nevyhnutné aj pre usporiadanie vzťahov a finančných otázok za čas od 1. januára 2005 doteraz, nakoľko žalovaný odmieta vydať účtovné doklady k bytovému domu. Žaloba o plnenie nerieši a nemôže riešiť celý obsah alebo dosah právneho vzťahu, čo nie je možné vo vzťahu k banke, ktorá odmieta vykonať zmluvný prevod účtu s peniazmi vlastníkov bytov na účet žalobcu, ani vo vzťahu k dodávateľom médií SIPO, ktorí odmietajú uzatvoriť zmluvu o poskytovaní služieb SIPO pre žalobcu, a to pre spory so žalovaným. Podľa dovolateľa na rozhodnutie o trovách konania mal odvolací súd aplikovať § 150 O. s. p., pretože od podania návrhu na začatie súdneho konania až do rozhodnutia súdu prvého stupňa zo dňa 20. januára 2013 bol v plnom rozsahu v spore úspešný vrátane medzitýmného rozsudku. Namietal neúčelnosť dokazovania navrhnutého žalovaným vo vzťahu k schôdzi vlastníkov bytov konanej 24. júna 2004, pretože táto je záležitosťou iba vlastníkov bytov. Záverom tiež namietal, že spor nemal riešiť obchodný senát Krajského súdu v Prešove, ale občianskoprávny senát.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Uplatnil si trovy konania vo výške celkom 175 eur, ktoré špecifikoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, preto dovolanie žalobcu proti tomuto rozsudku je prípustné podľa § 238 ods. 1 O. s. p.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O. s. p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde

konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závažný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/1994).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v VII. oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy), normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m I. ÚS 22/2003).

Obsah práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/1994). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (III. ÚS 72008).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, str. 12, § 29; Hiro Balani c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c/a Grécko z 29. mája 1997; Higgins c/a Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004) tiež vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru), je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor), porovnaj napr. sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp. zn. II. ÚS 174/04. Z judikatúry

Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Občiansky súdny poriadok zakotvuje v § 157 ods. 2 požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku (uznesenia) uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Odôvodnenie rozsudku (uznesenia) musí byť presvedčivé.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dospel k záveru, že odvolanie, pokiaľ sa týka absencie pasívnej legitímácie žalovaného je plne dôvodné. Tiež poukázal, že z predloženého spisu vyplýva, najmä z vyjadrenia účastníkov, že nie všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov uvedenú zmluvu o výkone správy so žalobcom uzavreli (napr. Mesto Bardejov), preto je odvolací súd toho názoru, že na strane žalobcu absentuje naliehavý právny záujem na podaní predmetnej žaloby v posledne pripustenom znení. Absencia naliehavého právneho záujmu na podaní žaloby spočíva v tom, že ak nie sú žalovaní vlastníci bytov a nebytových priestorov, ktorí zmluvu so žalobcom o výkone správy neuzavreli, potom by rozsudok v tejto veci (tak, ako rozhodol súd prvého stupňa) ich nezaväzoval, a to ani za predpokladu vyhovie uplatneného návrhu. Napokon odvolací súd uzavrel, že súd prvého stupňa neprávne vec právne posúdil, ak návrhu žalobcu vyhovel, a preto mu neostávalo nič iné, ako zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a návrhu žalobcu z dôvodu absencie pasívnej legitímácie žalovaného zamietnuť. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je možné bez akýchkoľvek pochybností zistiť, ktorú skutočnosť odvolací súd považoval za rozhodujúcu pre zamietnutie návrhu. Pokiaľ za túto skutočnosť považoval nedostatok naliehavého právneho záujmu, mal to vo svojom odôvodnení jednoznačne uviesť, vysvetliť zásadné dôvody a úvahy podstatné pre posúdenie záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu a na tomto jednoznačnom procesnom závere žalobu zamietnuť, pretože ak súd zamietla určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené, aby sa zároveň zaoberal vecou samou. Právna teória i súdna prax je zhodná v tom, že nedostatok naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 ods. 3 O. s. p. predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý žaloba na určenie práva nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo 91/2006, 2Cdo 252/2009, 3Cdo 144/2010). Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu a je vylúčené, aby súd súčasne preskúmal žalobu z vecnej stránky. Je nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvého stupňa, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (porovnaj § 154 ods. 1, § 211 ods. 2 O. s. p.). V danom prípade súd prvého stupňa mal v čase rozhodovania preukázanú existenciu naliehavého právneho záujmu, ktorú však odvolací súd za preukázanú nemal a aj napriek tomu, odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval aj absenciu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Dovolací súd zdôrazňuje, že vecná legitímáciu účastníkov konania (aktívna alebo pasívna) určuje práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva a je základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby za predpokladu splnenia podmienky existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p., čo nie je daný prípad, keďže podľa názoru odvolacieho súdu určovacia žaloba nebola úspešná pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu akcentujúce absenciu naliehavého právneho záujmu a následne konštatujúce zamietnutie žalobného návrhu z dôvodu absencie pasívnej legitímácie žalovaného je vnútorne nekonzistentné, nejednoznačné, protirečivé a nepreskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, majúca za následok jeho nepresvedčivosť je vadou konania, ktorou sa, ako už bolo uvedené, účastníkovi odníma možnosť riadne konať pred súdom. So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo vzhľadom na už spomenutú vadu konania, nemožno posúdiť, či napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na (ne)správnom právnom posúdení veci.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zasadnutí konanom 3. decembra 2015 prijalo stanovisko k výkladu § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že nemožno prehliadnuť mieru (intenzitu) nepreskúmateľnosti, a teda aj mieru, do akej táto vada poškodí účastníka konania na jeho ústavných právach. Intenzitu tejto vady bolo potrebné posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu a v tejto konkrétnej veci individuálne zodpovedať otázku, do akej miery možno nepreskúmateľnosť rozhodnutia podriaďiť pod ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (t. j. posudzovať ho ako „inú vadu“) a do akej miery ho možno podriaďiť pod ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (t. j. posudzovať ho ako odňatie možnosti konať pred súdom). Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je zmätočné, vnútorne rozporné a protirečivé, nakoľko z jeho odôvodnenia nie je možné bez akýchkoľvek pochybností zistiť, ktorú skutočnosť odvolací súd považoval za rozhodujúcu pre zamietnutie návrhu, dovolací súd dospel k záveru, že ide o skutočnosť, ktorá výnimočne zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O. s. p.). S prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie, nezaoberal sa ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní (vrátane námietky, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení).

K dovolaniu žalobcu voči výroku o trovách odvolacieho konania dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutie o náhrade trov konania je bezpochyby rozhodnutím, ktoré je závislé od rozhodnutia súdu vo veci samej. Pokiaľ preto nadriadený súd v rámci riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku rozsudok súdu v merite veci zruší, musí zrušiť aj rozhodnutie, ktorým súd rozhodol o trovách konania. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Na záver dovolací súd pre úplnosť považuje za potrebné reagovať na námietku dovolateľa, že spor nemal riešiť obchodný senát Krajského súdu v Prešove, ale občianskoprávny senát, ktorá je nedôvodná s poukazom na judikatúru, podľa ktorej tým, že obchodnú vec na súde vecne a miestne príslušnom prejednali a rozhodli sudcovia, ktorí podľa rozvrhu práce rozhodujú občianskoprávne spory, nebola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a ani nerozhodoval súd nesprávne obsadený (§ 237 písm. g/ O. s. p.). Z rozdielnosti povahy prejednávaných občianskoprávných a obchodnoprávných vecí nevyplýva rozdielnosť procesných práv účastníkov a možností ich realizácie (R 99/1999).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok